

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicijska, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inzerati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 35.

▽ Ljubljani, v soboto 13. februvarija 1892.

Letnik XX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 11. februvarija.

Donavska parobrodna družba.

Tudi današnja seja poslaniške zbornice je bila jako živahna. Pričela se je posebna razprava o parobrodni družbi. Gorenjeavstrijski poslanec dr. Ebenhoch je pri § 1. poudarjal važnost te družbe za njegovo deželo in omenjal, da je zaradi tega s svojimi tovariši glasoval za njo. Da bi pa družba pozneje ne opustila brodarstva po gorenji Donavi, predlagal je premembo, da mora voziti do Pasava ves čas svojega obstanka, ne pa samo dotlej, dokler traja sedanja pogodba. Minister Bacquehem je odgovarjal, da se kaj takega družbi ne more nakladati in da bi se po sprejemu take določbe razbila pogodba, kar bi imelo nasledek, da družba to vožnjo, ki ji prizadeva 170.000 gld. izgube, opusti že zdaj, ne pa še le čez 10 let. On zato predlogu ne more pritrčiti, pač pa je vlada pripravljena z vso svojo veljavo pri družbi delati na to, da kolikor mogoče ustreza potrebi gorenje Avstrije. Dr. Ebenhoch je vsled tega umaknil svoj predlog in namesto njega nasvetoval resolucijo, ki vladi uaroča, pri družbi vplivati, da brodarstva po gorenji Donavi ne opusti tudi po poteku pogodbine dobe.

Za njim je govoril knez Liechtenstein in dokazoval, kako slabo je prejšnje upravništvo gospodarilo. Po njegovi sodbi je parobrodna družba potrebna, ali država naj družbo prevzame v svoje gospodarstvo in naj jo sekvestrira. Reč bi se bila mirno razvila, ko ne bi bil poprijel besede sekcijski načelnik Bažant, ki je hotel zavračati zadnji govor dr. Luegerja, kateremu je rekel, da so bile njegove trditve neresnične. Spedijski podjetnik Glücklich v Galacu je imel pravico dobivati povračila (refakcije) tudi za blago, ki ga je oddajal na domačih postajah za domači promet vsled posebne pogodbe z družbo, katere pogodbe pa ni poznala priča

Chwoika, na katero se je Lueger skliceval. Tudi to ni res, da bi se bila skrila pisma, s katerimi je hotel Chwoika dokazati svoje trditve. Dotična pisma so 24 ur v njegovih rokah in iz njih ni razvidno, da bi bili višji uradniki v sporazumljenju z omenjenim spediterjem. Med temi pismi je tudi pismo uradnika Chwoike, iz katerega je razvidno, da je hotel Chwoika sam dobivati nekako nagrado od oddanega blaga in da je iz nevoščljivosti dolžil Glücklichu, ker teh nagrad njemu (Chwoiki) niso hoteli dovoliti. Zaradi tega pa tudi njegove izpovedi nimajo nobene veljave. Kar se tiče krmarja, ki ga je društvo odslovilo brez pokojnine, zgodilo se je to zaradi tega, ker je brez dopusta po več dnuj izostajal iz službe in ker je pijanec.

Za vladnim zastopnikom je zavračal Szczepanowski nekatere trditve Liechtensteinove, potem pa se je oglašil dr. Lueger, ki je jako odločno odgovarjal Bažantu, češ, da ni ovgel nobene njegove obtožbe, ampak jih marveč potrdil. Glücklich je imel pravico do refakcij tudi za domači promet, ali goljufija je bila v tem, da so društveni uradniki na njegove tovarne liste zapisovali blago, ki je bilo naravnost pri družbi oddano in da je on tudi od tega blaga dobival refakcije, dasi ž njim ni imel opraviti ničesa. To je bilo tako navadno, da je moralo vodstvo razposlati uradnikom posebno okrožnico, v kateri jim prepoveduje za naravnost pri družbi oddano blago rabiti Glücklichove tovarne liste. Kar je trdil, je res in more s pričami dokazati; velikokrat je imel že opraviti pred sodišči, pa vselej je dokazal, kar je trdil.

Bažant se je še enkrat oglašil, pa se zopet ni lotil pravega vprašanja, ampak le ugovarjal, da so trditve Luegerjeve neresnične, ker ni res, da so bila pisma poskrita, da bi Glücklich ne bil imel pravice do refakcij od domačega predmeta, da bi bili uradniki ž njim sporazumljeni in da bi bil Chwoika samovoljno umirovljen.

Se dalje, kakor Bažant je šel dr. Jaques, ki je čisto preziral parobrodno družbo in se pečal zgolj le z osebo dr. Luegerja ter našteval razne sodnijske razprave, pri katerih je dr. Lueger tudi trdil, da je vse res, kar govori, da more vse to s pismi in pričami dokazati, da pa ni mogel dokazati ničesar. Ves ta govor ni bil z rečjo samo v nobeni zvezi in dr. Gessmann je govornika opominjal, da naj ostane pri stvari, ali predsednik je pustil Jaquesa govoriti, ki je med silnim vriščem kričal, da se noben rodoljub ne more zmeniti za Luegerjeve dokaze. Levičarji so zelo ploskali Jaquesu, z druge strani pa in tudi z galerije se je razlegalo glasno oporekanje in sikanje.

Lueger se je še enkrat oglašil k besedi in je najprej vladnemu zastopniku odgovarjal, da je Glücklich družbi delal škodo, ker je bil uradnike pripravil, da so na njegove in ne na društvene tovarne liste prejemale in zapisovali blago tudi na takih postajah, kjer Glücklich še svojih agentov ni imel. Potem se je obračal proti Jaquesu in mu po pravici oponašal, da se je pečal zgolj le z njegovo osebo, ker je sprevidel, da družbe same ne more zagovarjati. Jako hudo ga je šibal tudi zaradi napadov njegovih na Chwoiko in na odpuščenega krmarja, rekši, da Chwoika je skozi in skozi poštenjak, boljši, kakor marsikdo, ki sedi v zbornici, in da je krivično in neusmiljeno, brec dajati človeku, ki je 18 let služil družbi, kar bi bilo nemogoče, ko bi bil pijanec, kakor je Jaques očital krmarju. To je največja sramota, to je predrzno sumničenje. Ker je Brzorad pri teh besedah rekel: Nemška omika! oziral se je Lueger takoj na ta klic in rekel, da ta klic sega predaleč, da to ne velja, ker se žid Jaques z nemškim narodom ne more devati v zvezo. Med Luegerjevim govorom se je tudi z galerij čulo večkratno odobravanje, kar je pripravilo predsednika k opominu, da ukaže sprazniti galerije, če poslušalci ne mirujejo.

LISTEK

Tiha, zimska noč.

Kako čudno je to v prirodi: kolikokrat ves božji dan po zimi brije, mete in frči, sneg se usiplje na vse strani, — a nastane večer, polagoma se vse umiri, luna posveti na obzorju. Toda večkrat se tudi zvečer ne umiri priroda. Ni li to v obeh slučajih obraz človeškega življenja? Boj je človeško življenje, oj, koliko viharjev se drvi preko glave vsakega, kako to vre v srečo in v duši! A pride zoper večer, smrtni veter upihne luč življenja, tiho in mirno nastane, kakor v grobu — in onkraj groba? Življenje onkraj groba pripravlja si vsak sam. Marsikomu sveti tam ne sicer mesec, temveč milost božja in ljubezen, pri drugem tudi onkraj groba, v večnosti traja vihar, — tožen in grozen.

Stal sem po takem viharnem dnevu te dni pri oknu pozno zvečer. Vsa zemlja zdela se mi je, kakor dete, katero joka ves dan in zdihuje, proti večeru pa se umiri, mati priroda prikrije je z veliko snežno odejo, in da bi to dete spalo mirno in sladko, Oče nebeški prižge še zvezdice in mesec.

Preko plota na vrtu pred mojim oknom se je plazila mačka tiho in oprezno, kakor tat, pod hruško se vspne, rep šine po koncu, kakor meč, hrbet

nagne, strese se in pogleda k oknu. Oči so ji sršele, kakor dve zvezdi.

Pogledimo: Zvezde na nebu in zvezde na zemlji, a kak razloček je med njimi! Na nebu góri te zvezde svetijo že dolgo, dolgo dobo, nikomur niso še prizadele hudega, a te mačje zvezde posvetile so že marsikateri miši in neopreznemu ptičku! In nehoté mi šine v glavo: tej mački podobni so zdaj mnogi ljudje.

Koliko je to krika in hrupa in govorce! Verjemite, da vsaka beseda, s katero se nadlegujejo zdaj našinci javno in zasebno, postane kapljica vode, nastal bi drug veseljni potop. Tedaj je bil en sam Noe, zdaj sta dva: katoličan in liberalec, in vsak teh dveh vabi narod v svojo ladijo, vsak nagovarja in pregovarja ter dokazuje, da v njegovi ladiji je gotova varnost. V katero ladijo, ljubi čitatelj, vstopiš? V to, katera ima na čelu napis: „Vera in domovina“, ali v ono, katera nosi vabljivo géslo: „Domovina in narod“, o Bogu se še zmení ne, križ ima zlomljen in skrit nekje med staro šaro?

Za paganskih dob so prišli k našim pradedom apostoli: sv. Mohor in Fortunat, sv. Ciril in Metod, ki so imeli géslo: Vera in domovina! Ljud jim je verjel; ali je bil morda zapeljan, prevaran in pah-njen v suženjstvo? Ne, v dokaz bodi, da vsak izmed nas govori jeden z drugim v jeziku naših prednikov.

Zdaj pa dohajajo k nam zopet apostoli, ne sicer iz Soluna, temveč iz slovanskih pokrajin, ter nastavljajo svoje mreže z govorom in peresom.

Po vseh kotih se razlega glas: „Narod, domovina, ne pustimo se stiskati in tlačiti; zahtevamo enakopravnost za vse itd.“ Prav lepo je to, samo v praksi malo inace, baš tako, kakor bi kdo, hoteč graditi hišo, pokladal brez vsega apna in peska kamen na kamen, opeko na opeko. Tu, ljubi čitatelj, pri taki gradnji manjka malte, katera vse spaja in utrjuje, in ta malta je — živa vera in katoliško prepričanje.

To je istotako, kakor s tisto ledeno palačo. Nekoč je dala namreč ruska cesarica Katarina zgraditi od leda prekrasno palačo. Vse je blestelo in lesketalo, da je bilo veselje, ali kako dolgo? Prikaže se pomladanje solnce, svoje žarke upré v te krasote, in vsa palača se je raztopila v vodo — bilo je po paradi. Tako bo i z našim slovenskim narodnim poslopjem, če ne bode na njem križ in če ne bodo njemu stavitelji katoličani iz prepričanja.

Ljudstvo naše na Kranjskem je katoliško, ali torej isti tolmači zahteve in želje tega katoliškega ljudstva, kdor se nebržno ne zmeni za vero in nje naredbe in se jim celo posmehuje, da vsemu nasprotuje, kar je katoliško, kakor neprijatelj? Stara izkušnost in resnica je, da kdor ni zvest Bogu, ne more biti zvest narodu.

Za njim je govoril še dr. Russ, ki je v upravnem svetu parobrodne družbe ter je priznaval, da je vse in še veliko več res, kar se je trdilo o prejšnjem gospodarstvu parobrodne družbe. Ali zdaj se je vse to odpravilo, družba je potrebna, zato ne gre pogodbe zametovati zaradi grehov prejšnje uprave.

Po končani besedi poročevalca obveljala sta §§ 1. in 2. brez premembe. Jutri se nadaljuje posebna razprava.

V današnji seji je učni minister zbornici izročil tri predloge gledé kongruie stolnih kapiteljnov, gledé nekaterih premen zakona o duhovski kongruji in o kongruji pravoslavnih duhovskih pomočnikov v Dalmaciji.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. februarija.

Notranje dežele.

Veliki Dunaj. Nemško-liberalni listi se jezé, da nekateri poslanci neso nič kaj pripravljeni, dovoliti mnogo milijonov za nove prometne naprave na Dunaju. Mej drugimi tudi češki poslanci hočejo nasprotovati dovolitvi podpore dunajskemu mestu. Vsi desničarski klubi pa vsaj ovirajo, da stvar v tem zasedanju v državnem zboru na vrsto ne pride. Prvo židovsko glasilo se pritožuje, da so provincije nasprotne Dunaju, glavnemu mestu države. Mi ne tajimo tega nasprotstva, ali vprašanje je, odkod to prihaja, da provincije neso naudušene za Dunaj. Mari ne za to, da se Dunajčanje tudi premalo ozirajo na pokrajine? Avstrija je sestavljena iz raznih narodnostij, še celo na Dunaju biva nad 100.000 samih Slovanov, ali vendar hoče Dunaj veljati za čisto nemško mesto. Za češko šolo na Dunaju mesto neče ničesar dati, temveč je še njeno vstanovitev oviralo. Če Dunaj kaže tako nasprotje proti Slovanom, potem pač nikdo od poslednjih zahtevati ne more, da bi navdušeni za naprave na Dunaju dovoljevali milijone.

Češko-nemška sprava. „Politik“ odločno oporeka, da bi se razdelitev okrajev na Češkem mogla izvršiti brez dovoljenja češkega deželnega zbora. Pri tem bi se morale razbiti nekatere politične občine in to pa ne gre brez dovoljenja češkega deželnega

rsko. Marsikaka neprilika se kaže že v z ogerskim parlamentom. Kakor znano, vodi posle, dokler ni voljen predsednik, starostni predsednik. Starostni predsednik mora tudi na čelu poslancev iti h kralju. Najstarejši poslanec je pa Hrvat Vukotinović. Madjarom pa ni prav, da bi jim predsedoval kak Hrvat in modrujejo, da Vukotinović ne more prevzeti starostnega predsedstva, ker se Hrvatje ne udeležujejo vseh sej državnega zbora, temveč so le pri posvetovanjih, ki se tičejo tudi Hrvatse. Za tem Hrvatom sta najstarejša dva pristaša skrajne levice, ki pa nečeta peljati poslancev o budimski dvorec, ker je ondu razobešana črno-rumena zastava.

Vnanje države.

Nemčija. Kakor pri nas, tako tudi v Nemčiji najhujše agitujejo proti verski šoli učitelji. Vladni predsednik v Frankobrodu ob Odri je moral učitelje s posebnim ukazom opomniti, da bodo moral proti njim ostro postopati, ako bodo vznemirjali narod.

Kedar sedi na dvoru vrabec in ga mačka hoče vjeti, ne skače in se še gane ne, temveč tiho sedi, nepremično zre, kar iznenadoma skoči, hop! in že ga ima. In tako je tudi z mnogimi „narodnjaki“, edni so v svojih pogovorih gledé na vero brezobzirni, drugi zopet jako oprezni; to, dragi moj, ima svoje vzroke, ker težavno je gos skubsti, dokler je nemaš. Marsikdo se dela, da je dober katoličan, pa ima do nevera tako daleč, kakor z brega v Ljubljani, volilec ga popadejo za škričce, in štrbunk: v vodi so ž njim vred, in kdor se je zmočil, se vzelej ne posuši!

In čemu bi dalje še razlagal? Kakor oni ni dober rodoljub, kojemu je vse katoliško trn v obeh, istotako ni dober katoličan oni, ki vse rodoljubne napore obsoja. Ako ni vsakemu našemu poslancu lepo géslo: „Domovini in Bogu izvršujem, kar morem“ . . . potem tak poslanec — odkrito rečeno — toli velja, kakor pleva v rešetu, podoben je kladivu brez toporišča, svetilki brez olja, on več škoduje, nego koristi, skalí ti čisto vodo, ti pa jo moraš piti!

Volí samo „prosvetljene“ narodnjake in „rešen“ bode narod, toda „rešen“ tako, kakor zelena, sočnata trava pod kozjo brado; volí pa narodnjaka in zajedno odkritosrčnega katoličana, ozelenelo bo narодно polje in travniki, na njih pa razevele cvetke sloge in ljubezni!

A. S.

Srbija. Za vlado je kaj slabo znamenje, da je pri glasovanju zastran iztiranja kraljice v skupščini celo predsednik Katić glasoval proti vladi. Več drugih vplivnih radikalcev je pa odšlo iz dvorane pred glasovanjem, mej njimi tudi dva bivša ministra. Razkol mej radikaleci je vedno večji in se ne boče dal poravnati. Sedanja vlada ima tako slabo podporo v radikalnem klubu, da bi že bila davno pala, ko bi bilo moči dobiti družih ministrov. Sreča za Pašiča je še, da radikalni stranki manjka sposobnih mož.

Rusija. Posebno velika lakota je ob Volgi. Ljudem pa ne primanjkuje le živeža, temveč tudi kuriva. Dosedaj so kurili s slamo in suhim gnojem, ali letos nemajo slame, pa tudi gnoja ne, ker so morali živino prodati zaradi pomanjkanja krme. Mraz je pa sedaj jako velik, okrog 30° C. vsak dan. Podpora, ki prebivalstvu prihaja, je jako pičila. Žita za seme boče manjkalo. Če se hitro ne pošlje, pozneje se ne bodo moglo dovažati. Ko se začne led in sneg tajati v teh krajih, ne boče moči voziti, plovba po Volgi pa tudi ni mogoča, dokler ne zgine ves led, in tedaj je pa že prepozno za setev. Če pa sejali ne bodo, pa tudi ne bodo želi in drugo leto boče zopet glad.

Brazilija. Kakor javljajo najnovejša poročila, so v Braziliji nove homatije. Trije ministri so odstopili. Brzovjavna zveza je v več krajih v deželi pretrgana in prikazuje se puntarsko gibanje. Vse kaže, da se zjedinjene braziljske države ne bodo dolgo ohranile, temveč bodo razpale v več samostojnih republik.

Izvirni dopisi.

Z Notranjskega, dné 10. februarija. O članku „Slepceem luč prižgimo!“, kateri je priobčil „Rodoljub“ v svoji 2. števi, govoril je vže eden Vaših dopisnikov. Omenjamo ga zopet, ne za to, da ga zavračamo, marveč da pokažemo, kakošen duh veje v tisti kovačnici, kjer se kujejo sulice in meči za slovenske klerikalce. Res, vedno ista taktika! Enkrat so globoko v prahu, pokloni na levo, pokloni na desno, drugikrat s kolom v roki, da udarijo po duhovniku. Zviti so kakor kozji rog — slovenski rogati rodoljubi! Divide et impera — to znajo izvrstno. Danes se govori tako visoko in ljubeznjivo o „naši častitljivi stari duhovščini“, drugi pot se kamenje luča v prevzvišeno osebo našega knezoškofa, in nazadnje pridejo vsi vaški kapelani in kapelančki, ti bojeviti petelini, ki njim do cela zmešajo možgane. Tako dela „Narod“, in tako „Rodoljub“, kakoršen oče, tak sin!

Pred kratkim se je naš slavni „Rodoljubček“ z gnevom vrgel, zopet nad to izdajalsko mlajšo duhovščino, češ, da podira vse, kar so predniki njihovi, starejši duhovniki, naredili in sozidali. Kapelani so si segli z nemškutarji v roke, to so Vaši Efiijalti, ti Vas zapeljujejo, ne poslušajte jih! Nehote se spomnimo, kaj so Judje Jezusu očitali, da zapeljuje ves narod po vsi Judeji in Galileji. Še zmeraj tako, kakor takrat: stara pesem!

Ne bomo branili domoljubja slovenske duhovščine. O tej reči imamo trdne, stanovitne nazore, nasprotnik naš jih nima. Tudi je gotovo duhovniku pravo domoljubje tako nekaj svetega, da se resno trudi spolniti tiste dolžnosti, katere imamo sploh do vseh Slovencev skupaj, in vemo, da od tega delovanja bomo odgovor dajali ne v „Nar. Tiskarni“, ampak pred — Bogom. Ali eno reč moramo pripomniti. Jako se motite, da Vam bo hvaležen kdo, ako ga bote Vi povzdigovali. Pač mislim, da smem zapisati brez skrbi: naša duhovščina je le ena falanga pod eno zastavo, na kateri stoji geslo — vsi za enega, eden za vse! Kolikor bližji sovražnik, toliko večja edinost.

S svojimi večnimi napadi na kapelane radi bi nasprotniki ljudstvu vero vtepli glavo, da je duhovnik njegov sovražnik, da ga prav ne uči, prav ne vodi — da je „nemškutar.“ In katera beseda je za slovenska usta bila bolj zaničljiva kakor „nemškutar“ —

Ker se pa njim vendar ta nemškutarski most zdi preslab, da bi mogli čezenj zlesti ljudstvu na vrat in duhovniku nad glavo, hočejo ljudij prepričati, da jih duhovniki ne učé niti več prave vere. Vrgli so med svet liberalno frazo o „krščanski ljubezni“, češ, Vaši dušni pastirji Vas morajo božati, ne pa svariti, če ste vredni. Ko bi tisti ljubljanski učenjaki le nekoliko mislili, gotovo bi tako debele ne zapisali. Kaj ne, to je za Vas: pastir molči, kedar volk oveo vleče iz hleva?

Da, Gospod je učil ljubezen, to je res; ali Učenik naš je tudi enkrat vihtil korobač, neusmiljeno vihtil, in ko bi on zdaj prišel na Slovensko, bi s svojim korobačem imel precej opravila.

Da ne pozabimo povedati: posebno „Rodoljub“ je goreč apostelj te nove ljubezni, večkrat je vže bral duhovnikom levita, kako imajo pridigati.

Zaključek: Vidite — tako sklepajo ti zaslepljenici drugače ne morem reči — duhovniki so Vam nevarni, in mi smo Vam potrebni! Uboga Slovenija, ko bi nas ne bilo! Ako se hočete Slovenci rešiti nas se držiti. — Res, uboga Slovenija!

Taka so znamenja časa. Potrebno je, da jih spoznavamo in poznamo. Pač bi nas lahko bolelo očitjanje, da smo izdajalci naroda. Boleti to utegne požrtovalne gg. bogoslovce ljubljanske, ki so stotak poklonili znani družbi slovenski — pa v zabvalo bote nemškutarji ali pa ste vže zdaj nemškutarji. In nadepolni pesnik, ki se v 1. števi. „Dom in Sveta“ talaži, da je zapustil svoje domače in svojo rojstveno vas iz ljubezni do naroda svojega, rekoč:

Vse sem ostavil takrat, a šel sem na tuje, ker bilo vroče mi v prsih srčé zá-te, moj narod in dom —

tudi ta bo izvedel, da je nazadnje vendar le slovenski Efiijalt . . . To bi nas bolelo, pa navajeni smo vže temu in koža je trda postala. Dokazov ne tirjamo od Vas in ne vračamo jih Vam: bob v steno. Ali da nas hočete pridigati učiti, učiti celo škofo, to je vže skrajna predrznost. Da Vi kar naravnost hočete slovenski duhovščini tla izpodkopati in tako očitno rujete zoper njo, to nas boli, ne zavoljo nas, zavoljo Vas in zavoljo slovenske prihodnosti. Kak pameten človek, ki ima še količkaj možgan, se mora vprašati: kaj bo iz tega? — Razšli so se zidarji po deželi, z ostrimi krampi v rokah: niso začeli zidati, pač pa so začeli podirati po cerkvah — pod prižnico so se kopanja lotili. . . .

In ti zidarji so dobili svoje malovarje. Ljubše bi nam bilo, da jih nam ni treba omenjati — kateri so ti malovarji. Nekateri gospodje učitelji na deželi, prizadenejo si mnogo, da vlové tu pa tam pod slamnato streho kacega naročnika za „Rodoljuba.“ Ni nam toliko na tem, kakošne nazore zastopa kedo za svojo osebo — v javnost tacega prepričanja spravljati ni treba, od svoje duše moramo dajati odgovor drugod, v spovednici, nazadnje pred Bogom — ali duhovnemu pastirju kakor pastirju ne more biti vse eno, kaki nauki se veepljajo v srce ljudem ali kaki listi se razširjajo po fari. Kedor boče faranom dokazati, da ima „Rodoljub“ prav, hoče ob enem dokazati, da ima duhovnik napak. Pritožujejo se včasih gospodje učitelji, da duhovniki ne držijo ž njimi. Kaj hočete, da bodo hinavci, ali da zatajé duhovsko suktnjo? Ako daste na ta način „contra“, morate gotovo dobiti „recontra.“

Z Notranjskega, 8. februarija. (Konec.) Ne tajimo, temveč pripoznamo, da je živa potreba, nekaterim učiteljem plačo povišati, zlasti tistim, kateri nimajo prostega stanovanja. A na to naj se gleda pri napravljanju novih šolskih razredov, to je, pri razširjanju v večrazrednice, da se pripravi spodobno in brezplačno stanovanje vselej tudi za pridružene učitelje in učiteljice; in šolski voditelji oziroma nadučitelji naj ne silijo preveč na razširjanje podrejenih jim šol, dokler ni zadostno preskrbljeno za to. Nikomur ne zavidamo večje plače, a pokažejo naj gospodje, kje najdemo zaklade za večja plačila. Povišane plače zahtevajo povišane davke. Komu in katerim naj se pa ti povišajo ob času, ko vse toži, da hira kmetijstvo, v revščino in pomanjkanje leze obrtništvo in rokodelstvo, in se še celo trgovci pritožujejo, da gre kupčija vedno rakovo pot?

Drugo, nad čemur se g. Postojnski izpodtika, so krajni šolski sveti in posebno župniki v njih. Na to bomo le kratko odgovorili. Tudi nam sedanji krajni in poleg njih okrajni in deželni šolski svetje niso uzor dobre šolske uprave; in veseli nas, da smo našli somišljenike mej tovariši in pristaši onih gospodov, ki imajo obstoječe šolske postave vezane z zlatimi obrezki. Toda nikakor se ne strinjamo z nazori g. Postojnskega, ki bi rad krajnim šolskim svetom vzel ves vpliv na šolske in učiteljske razmere in jim pustil le še pravico, da preskrbe toliko in toliko denarja za šolske potrebščine in strahujejo starše onih otrok, kateri ne prihajajo redno v šolo. Gospodje, ki poznajo ljudi večinoma le iz shodov pri veselicah in zabavnih večerih, pač ne vejo, koliko ubožstva in pomanjkanja je po kmečkih hišah, in koliko je treba marsikakemu očetu prehoditi in preprosit, predno spravi skupaj solde za šolski sklad ali za obleko in obutalo otrokom. In radi bi še ta majhni vpliv pri šoli vzeli sosesčanom in njegovim zastopnikom! S tem se gotovo šole ne bodo prikupile ljudem.

(Dalje v prilogi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. februarja.

(Na c. kr. nižji gimnaziji v Ljubljani) je bilo koncem prvega poluleta, katero se je danes 13. svečana s slovesno sv. mašo končala, 356 javnih učencev in 1 privatist. Vsi štirje razredi so imeli vsoprednice. Vspehi učencev razvidni so iz nastopnega pregleda:

	Prvi red z odliko	Prvi red	Drugi red	Tretji red	Neizprašan	Skupno
I. a	6	40	9	1	1	57
I. b	7	37	14	4	—	62
II. a	4	27	8	—	—	39
II. b	7	29	5	2	—	43
III. a	4	30	7	—	—	41
III. b	8	23	3	—	—	34
IV. a	8	27+1	5	—	—	40+1
IV. b	8	25	3	—	—	40
Skupno	52	242+1	54	7	1	356+1

(Requiem za dr. Grossom) bude v ponedeljek dne 15. t. m. dopoldne ob 8. uri v tukajšnji stolni cerkvi, kojega naj se blagovole udeležiti vsi prijatelji in znanci blagega pokojnika.

(Koliko Ljubljana na leto potrebuje.) Po uradnem izkazu se je leta 1891 dachu podvrženega blaga v Ljubljano pripeljalo, kakor sledi: 5088 litrov ruma, araka, rozolje, likera; 1148 hektolitrov žganjeva; 619 hektolitrov žganja; 15.863 hektolitrov vina; 2194 hektolitrov vinskega mošta; 228 hektolitrov sadnega mošta; 19.817 hektolitrov piva; 870 hektolitrov vinskega kisa; 3906 volov, bikov, krav in telet nad jedno leto starih; 7260 telet do enega leta starih; 2232 ovac, ovnov, koz, kozlov, in kostrunov; 2740 jagnjet, kozličev in prašičkov do 5 klgr.; 257 prašičkov od 5 do 19½ klgr.; 7139 prašičev nad 19½ klgr. težkih; 498 met. st. svežega, nasoljenega in prekajenega mesa, salam in klobas; 13.914 puranov, gosij, rac in kopunov; 45.827 parov kokošij, piščet in golobov; 218 srn in divjih koz! 1719 zajcev; 202 kilograma razsekane in črne divjačine; 122 fazanov, divjih petelinov in divjih kokošij; 304 gozdne jerebice, kotornov, divjih gosij, divjih rac, kljunačev in divjih golobov; 27 lisk, kozic in potapljavk; 38 ducatov drozdov, brinjev, prepelic in škrajncev; 6767 kilogramov rib in školjk iz morja, rek, in potokov, potem ribjih iker, sardin in sardelj; 13.823 kilogramov klinov, navadnih morskih rib, polenovk, slanikov, rakov, polžev, žab in ostrig; 1520 met. st. riža; 47.067 met. st. moke, pšena, škroba, pekarij, sladkarij, malega kruhka in prepečenega kruha; 6393 met. st. ovsa v zrni; 26.423 met. st. sena, slame in otrobov; 391 met. st. zeljenjave; 9236 met. st. svežega sadja; 328 met. st. suhega in vložnega sadja; 656 met. st. masla, stearinovih in lojevih sveč; 28 met. st. loja in tolsče; 413 met. st. svinjske masti, sala in slanine; 356 met. st. mila; 511 met. st. sira; 1.470.449 jajc; 1463 met. st. konopnega, lanega in gorsičnega olja; 7810 kilogramov oljkega, mandelnovega in orehovega olja; 39.035 kubičnih metrov trdih drv, borovega in brinjevega lesa; 8325 kubičnih metrov mehkih drv in butarie; 2187 met. st. oglja; 246.963 met. st. premoga in koaksa.

(Prisilno zavarovanje proti požaru.) Z Dunaja smo danes prejeli daljše poročilo o predlogu v državnem zboru, da bi se vpeljalo prisilno zavarovanje proti požaru. Zaradi pomanjkanja prostora smo morali za danes odložiti zanimivo poročilo do prihodnje številke. — Kakor je našim čitateljem že znano, je vlada sama v prestolnem govoru naznala, da hoče državnemu zboru predložiti postavo o prisilnem zavarovanju proti požaru, in kakor čujemo, že izdelujejo pri ministerstvu dotični postavni načrt. Vlada hoče namreč prisiliti vsacega posestnika, da se zavaruje pri katerikoli zavarovalnici. Štajerski deželni glavar grof Wurmb rand pa je dne 10. t. m. v državnem zboru zagovarjal predlog, naj se načelno v postavi ukaže prisilno zavarovanje, katero pa naj bi posamezne dežele prevzele v svojo oskrb. In ta nasvet zdi se nam ne le umesten, temveč tudi prepotreben iz razlogov, katere bodemo pozneje obširneje pojasnili. Jednega pa že danes ne moremo zamolčati, in ta je neznosna nesramnost nekaterih privatnih zavodov. Tako nam piše prijatelj: Ze večkrat ste opozarjali občinstvo, kako nečuvno nekatere zavarovalnice nadlegujejo priprosto ljudstvo. Skoro neverojetno bi se mi zdelo, ko bi se sam ne bil prepričal o istinosti. Lansko leto je za-

Da bi bila oblast krajnih šolskih svetov tolika, da kličejo sam deželni šolski svet na odgovor, tega dozda je nismo vedeli. Za ta poklon naj se visoki c. kr. deželni šolski svet g. pisalcu sam zahvali. A velikokrat smo slišali, da je ta svet ovrgel predloge in nasvete krajnih in okrajnih šolskih svetov ter ukrenil po svoje vse drugače, kakor bi bili ti radi. Kako je bil deželni šolski svet za take „svojejavnosti“ strahovan, tega še nismo slišali in brali; naj nam o tem prihodnjič kaj pové g. Postojinski. On si želi pri šolstvu in učitelstvu še več birokratizma, katerega se praktičnim šolskim možem že zdaj preveč zdi. Ali bo v korist šolstvu skrajni in goli birokratizem, kateri le prerad skrbi za formalnosti, duha pa vklepa v tesne spona in ga poslednjič vduši? Znani so nam dobri učitelji, ki bi še dandanes kje ob čiški pokrajini ali v kakem drugem revnem in skitem kotu dežele morali službovati, ko bi bile vselej obveljale le želje višjih oblastev in jim ne bili pomagali krajni šolski sveti na zaslužene boljše in pristojnejše službe. Kakó bi utegnili birokratizem ravnati z učitelji, ki se odlikujejo in časih tudi bahajo s svojim narodnjaštvom? Preudarite in pomislite, kako je že bilo in utegne zopet biti.

Videti je, da so g. Postojinskemu posebno župniki na potu v krajnih šolskih svetih. Potolazite se, saj je poleg četvorice branja nevezljivih kilometrov, ki „šole od znotraj videli niso“, vsaj eden, ki vé in zna ceniti delovanje učitelja; ker je gotovo tudi nekaj let hodil v šolo se učiti in je tudi sam učitelj ljudstva še v širšem pomenu in na prostornem polju, kakor ljudski učitelj. Kolikor imamo izkušnje, smo se prepričali, da šolstvo veliko bolj vspeva tam, kjer so učitelj in župnik, učiteljstvo in duhovstvo v jedinstvu, kakor pa ondi, kjer si prizadevajo župnika in sploh duhovnika v stran potisniti, in brez njega in še celo proti njemu veljavo in vspehe šole povzdigniti. Ako je g. pesimistu znan krajni šolski svet, kateri je imel v 6 letih le dve seji, mu moremo povedati za krajni šolski svet, ki v 6 letih tudi ene pravilne seje ni imel, dasiravno mu je bil načelnik gospod učitelj in šolski voditelj sam. Kaj takega se gotovo ne godi tam, kjer sta učitelj in župnik v jedinstvu in prijaznosti.

Ako g. Postojinskemu ugajajo razmere pri nastavljanju in povišanju duhovnikov in župnikov, naj priporoča enakomerno in dosledno tudi druge naredbes v duhovskem stanu za učiteljstvo; n. pr. da bo moral vsak učiteljski novinec toliko let delovati pod nadzorstvom starejšega učitelja, predno dobi samostojno službo, kakor pri duhovstvu kapelani in drugi pomožni duhovniki. Ne bi se potem godilo, da mlad učiteljski kandidat s 17, 18 in 19 leti postane samostojen voditelj šoli, šolarjem; in poskuša večkrat biti tudi voditelj starim izkušenim možem in celim občinam, ko je še sam najbolj potreben modrega vodstva! Takih primer bi se utegnili najti še več.

Nismo pisali teh vrstic iz nasprotstva do šole ali do učiteljstva, temveč v premislek preudarnim šolskim možem in treznim pisalcem o šolskih in učiteljskih zadevah. Vspeh šolstva nam je gotovo toliko pri srcu, kakor marsikateremu preglasnemu kričaču ali nepremišljenemu pisču. Odkritosrčno pa rečemo, da je po naših mislih v zadnjem času tudi zavozil „Učiteljski Tovariš“ na pot, pa kateri marsikateri njegovih starih znancev in prijateljev ne bodo hoteli in mogli hoditi za njim, če si tudi utegne pridobiti novih prijateljev, kateri dozda niso veliko marsi zanj. Dozdeva se nam, da je jel drug duh dihati v njem. Nekako neprijetno nas je n. pr. v zadnjih letih zbodla širna in odurna kritika drobne knjižice „Stezica v nebesa“, katero pa po naših mislih ni toliko namenjena šolarjem, ki že sami lahko berejo, temveč bolj otrokom, ki si z branjem še le igrajo, ali katere drugi uče na pamet otročje molitvice iz knjižice. Čudimo se trudu in vestnosti, s katero je natanko poštel kritik besede, v katerih je odveč e pred poluglasnim r-om, in velikokrat sta mesto srce zapisala serce izdajatelja, katara sta se s sercem rodila, sta s sercem odrasla in se pošteno postarala, s sercem za šolo in slovensko književnost veliko storila in še delata, ki imata, dasiravno pišeta v „Stezici“ serce, po naših mislih še zdaj več srca in možganov, kakor vsi optimisti in pesimisti skupaj. Pesimist bi rekel: „Littera accidit, spiritus est, qui vivificat!“ Bojimo se, da bi kar nadomoma ne ušel Slojmsk ek „Tovarišu“ s čela!

stop zavarovalnice „Franco-Hongroise“ v nemškem Gradcu tožil več posestnikov iz Bele Krajine zaradi zaostale zavarovalnine. Med toženci je bil tudi Jan. Konda iz Prapreč št. 5. pri Semiču, kateri ni nikoli podpisal pogodbe z imenovanim društvom in torej tudi vedel ni o njem. „Unio catholica“ v Ljubljani, pri kateri je Konda pravno zavarovan, je pravdo izročila svojemu odvetoiku v Gradcu, ki je meseca oktobra dobil pravdo proti „Franco-Hongroise“ in tako posestnika obvaroval troškov in potov. Toda imenovano društvo pošlje dne 3. februarja t. l. po svojem drugem odvetoiku opominjevalno pismo za popolnem drugačno in povsem poljubno svoto, katero naj bi Konda plačal v nemškem Gradcu v teku 8 dnij. Kaj naj porečemo na to?

(Ljudsko šolstvo na Kranjskem.) Številke nam več povedó in odkrijejo, nego največja človeška bistrournost. Tako nam V. snopič statističkega mesečnika, letnik 1891., pod naslovom „Beiträge zur Statistik der öffentlichen Volksschulen Oesterreichs“, spisal dr. H. Rauchberg, podaje mnogo zanimivega o kranjskem ljudskem šolstvu. Kranjska ima, kakor piše dr. Rauchberg v svoji statistiki, z meščanko šolo v Krškem 321 ljudskih šol je 533 razredi in 535 poslujočimi učitelji. V šolanih ali za šolo sposobnih otrok je bilo 78.579, v istini je pa obiskovalo šolo samo 51.700 otrok, torej je od 100 za šolo sposobnih otrok obiskovalo šolo samo 68.5 otrok, kar priča, da šolski obisk na Kranjskem ni povsem na isti stopinji, kakor bi bilo želeli. Na jednega učitelja pripada na Kranjskem 96.7 šole obiskujočih otrok, kar je primerjaje s številom v drugih kronovinah jako visoko. Dalje Kranjska šteje 201 jednorazrednih, 65 dvorazrednih, 24 trirazrednih, 27 štirirazrednih šol, 3 petrazrednice in 1 nadpetrazrednico, ali z drugimi besedami: Kranjska ima več nego polovico jednorazrednih ljudskih šol (od 100 torej 62.6) itd. V obče obiskuje pa 99.9 odstotkov otrok ljudske šole in samo 0.1 odstotek meščansko šolo. Na ljudskih šolah pripada na jednega povsem poslujočega učitelja 97.1, na meščanskih 22.3 šolskih otrok. Te številke nam živo pojasnjujejo, da so ljudske šole na Kranjskem do 4. razreda prenapolnjene. Gledé jezikovnih razmer je na Kranjskem s slovenskim učnim jezikom: 283 ljudskih šol s 455 razredi, v katerih poučuje 456 učiteljev; te šole je obiskovalo 46.483 otrok; šol z nemškim učnim je bilo na Kranjskem: 1 mešč., 26 ljudskih z 39 razredi in 41 učitelji; šol s slovenskim in nemškim učnim jezikom je bilo: 12 ljudskih z 39 razredi in 38 učitelji; te šole je obiskovalo 2168 šolskih otrok. Te suhoparne številke pričajo torej dostatno o sedanjem stanju ljudskega šolstva na Kranjskem.

(Slovensko gledališče.) Zaradi boleznj gospe Danilove se bude jutri predstavljal igrokaz „Revček Andrejček“ z znizano vstopnino.

(Nesreče.) S Koroškega se nam piše: V Oettingu blizu Zgornjega Dravobrega sta ponesrečila v noči od dné 27. do 28. jan. t. l. dva mlada delavca J. Tindl in S. Robač, stara 20 in 21 let. Zvečer od dela prišedši sta si zakurila svojo izbo, a prehitro zaprla dimnik. Ko drugo jutro nesta prišla na delo, poiskali so nju v stanovanji — koje je bilo od znotraj zaprto. Jednega so našli v postelji, jednega blizu durij, oba zadušena po ogljikovem plinu. — Dne 31. jan. je pogorelo Jan. Juriču v Vetrinjah ob Celoveu vse poslopje. — V kamenolomu pri Spodnjih Jamljah je ubil dne 20. jan. padajoč kamen 43letnega posestnika Jan. Amlacherja.

(Iz Celoveca) se nam piše: Januvarija meseca je obolelo tu do 3000 oseb za hripo. — Mestna policija je od 1. jan. do 31. dec. 1891. l. zasačila 602 raznih „ptičkov“; 46 izročila jih je deželnemu sodišču, 226 okrajnemu sodišču; 402 osebni ste bili kaznovanih z zaporom, 36 z denarnimi globami; po odgonu odstranjenih 387. — V celovski občini bolnišnici je bil minolega leta vkupe 3201 bolnik. — Po uradnih izkazih so 1891. leta 8422 osebam stavili kozé; necepljenih je ostalo 21.242 oseb. Pri 6727 je imelo cepljenje dober vspeh, pri 363 je ostalo brezvspešno. Na novo cepili so 2794 oseb. — V Celovecu je 107 raznih društev.

(Družbe sv. Cirila in Metoda) odbor je v svoji zadnji seji, dne 13. januvarija t. l., sklenil od gg. ljubljanskih bogoslovcev kupiti 200 izvodov njihovih „Pomladnih glasov“ zato, ker je ta knjižica po svoji omiljeni vsebini kar najpripravnejša naše družbe interesom. A ne samo, da so nam gospodje

pisatelji ob imenovanem nakupu 20 izvodov navrgli, — te dni so nam doposlali kot posebno dar še 55 primerkov tega svojega lepega spisa. Bodi jim torej iskrena družbina zahvala! — Tudi iz Dolenjske smo prejeli zadnji čas za našo družbo pokroviteljico. V domoljubju osiveli g. J. R., ki je ves čas obstanka naše družbe proti njej istakto požrtvovalen, kakor nasproti občinstvu želi biti neznan in skromen, nam je vročil namreč 100 gld. z nastopnimi vrticami: „Iz Višnje Gore: Pri zadnjem zborovanju naše podružnice sv. Cirila in Metoda je bil sprejet predlog, da naj višnjegorski župljanji zložijo vkup 100 gld. in se župnija vpiše v društvo kot pokroviteljica z dotičnimi pravicami. Po prizadevanju blagajnika g. Jos. Skufca in njegovega tovariša je bila kmalu svota 100 gld. skupaj. Zraven tega sta pristopila o tej priliki višnjegorski podružnici sv. Cirila in Metoda še dva nova ustanovnika, namreč gosp. Josip Skufca, posestnik v Starem Trgu pri Višnji Gori, in g. Fr. Stepic, posestnik v Dragi. Zato je tu priloženih 100 gld. za vpisnino župnije Višnja gora kot pokroviteljica in 20 gld. za dva ustanovnika — skupaj 120 gld.“ Tudi iz Dolenjske — smo zapisali. Zakaj? Zato ker se dolenjskega goldinarja po našem mnenju drži časih več kapljic bridkega znoja kot pa doneska, pripisanega iz drugih srečnejših pokrajin slovenskega ozemlja. Dolenjski rojaki: Za Vaš domoljubni dar izrekamo Vam najiskrenejšo zahvalo.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Iz stavbinskih krogov.) Po 19letnem službovanju kot stavbinski mojster in tehniški vodja kranjske stavbinske družbe je arhitekt g. V. Treo pustil to službo in na svojo roko pričel stavbinski obrt v svoji hiši na Marije Terezije cesti števil. 10.

(Prepoved.) Ker se je zadnje čase pri goveji živini in prašičih iz Bosne prikazala kuga na parkljih in gobcih, je kranjska deželna vlada prepovedala, da se brez posebnega dovoljenja ne sme uvažati parkljasta živina iz Bosne in Hercegovine.

(V St. Andražu) na Goriškem je zidar pri nekem posestniku prenarejal ognjišče ter našel zazidanih 23 križevcev. Posestnik je dal zidarju dva v spomin.

(Nagla smrt.) Ko je v četrtek zvečer ob 9. uri tovorni vlak začel se pomikati s postaje na Rakeku proti Postojini, hotel je sprevodnik Aleksander Vidrič iz Vipave skočiti na svoje mesto. Nesreče pa je izpodrsnil, padel med vozova ter mrtev obležal.

(Slov. Narod) trdi v zadnji številki, da je dobil povabilo na ples, kateri se prireja na korist fondu za zidanje katoliškega župnišča v Derventu v Bosni. Temu dostavlja modro vredništvo radikalnega glasila: „Radovedni smo, kaj poreče k temu naš kolega v Šenklavškem župnišču in kaj še-le dr. Mahnič.“ — Tovarišu pod streho banke „Slavije“ odgovorjamo, da dvomimo o istinitosti njegovega poročila. Če pa je istinito, naj nam gospod pové, kdo vabi na ples, kajti duraki se dobé povsod, ne samo v Ljubljani. Sicer pa težakov pri „Narodu“ nismo vprašali, koliko so stari.

(Cerkven tat.) Tatu, kateri je v zadnjem času po raznoterih mestnih cerkvah pridno praznil nabiralne pušice, imajo pod ključem. Sliši na ime M. Rasberger, rodom je Ljubljčan, ter še-le v 17. letu. Dolgo časa so ga že opazovali, kako je posebno goreče molil pri pušicah ali pa je bil ves zamajčen v podobe, na katerih so bile kake dragocenosti. Na plačilo za pobožno molitev se mu pa ni umestno zdelo čakati do smrti. Kar sam je segal po zaslužku trdno prepričan, da tudi zanj velja pregovor: Vsak delavec je svojega plačila vreden. — V zadnjem hudem zimskem času je bil, kakor pravi, na pol bos, zato je nujno potreboval za čevlje.

(Koroška c. kr. kmetijska družba) praznuje letos petindvajsetletnico svojega obstanka. Zato se bode vršila dné 16. in 17. marca t. l. v Celovca skupno z letošnjim občnim zborom primerna slavnost. Dnó 16. dopoldne bode v veliki dvorani deželnega muzeja koroškega slavnostni shod, popoldne občni zbor. Dnó 17. dopoldne ogledali si bodo udeleženci slavnosti skupno razne družbine zavode.

(Samomori.) Blizu Beljaka na Koroškem se je dne 4. t. m. obesil posestnik Kristijan Frank. Nesrečnež je šel najprej v Dravo, ki je pa baš na onem mestu jako plitva, a mrzla kopel mu ni ugajala. Klical je pomoči in neki mož, ki je obupno klicanje slišal, naznanil je to hitro pri policiji. Dva redarja, ki sta takoj v čolnu preiskala Dravo, našla sta omenjenega posestnika, kojemu se je v zadnjem času

baje mešalo, obešenega v grmovji ob Dravi. — V Steinfeldu v zgornji Dravski dolini se je dne 5. t. m. obesil kočar J. Walker.

(Šala i satira.) Spjeval dr. Stjepan Ilijašević. V Zagrebu. Tisak dioničke tiskare 1892. — S tem naslovom je izdala marljiva dionička tiskarna v Zagrebu 178 stranij obsežno zbirko pesniških proizvodov, namenjenih vzlasti šali in satiri. Pesnik ima široko duševno obzorje ter se peča v svojih pesmih z najraznovrstnejšimi podobami iz življenja. Na primer bode konec zadnje pesmi, v kateri govori o ciganih: „Kakvo gnezdo takva ptica — Kakav otec, takva dica — A cigarin brezposlica.“ — Cena zbirki na knjigi ni naznanjena.

(Duhovniške vesti iz celovške škofije.) Dnó 1. t. m. je umrl č. gosp. Lovro Aleš, upokojeni župnik, pri usmiljenih bratih v St. Vidu. Raniki je bil rojen dne 15. avgusta 1824. leta v Škofljah, v mašnika posvečen leta 1851. Pastiral je Podkloštom, na Pečnici in v Vetrinju, kjer se je l. 1889 zbog bolehnosti odpovedal župniji. N. v. m. p.! — V stalni pokoj je stopil č. g. Karol Klesl, župnik v St. Kandelu.

(Podružnični shodi na Koroškem.) Dnó 21. februarija t. l. zborujete podružnici sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico v Pacherjavi gostilni v Klobasnici in podružnica za slovensko Ziljsko dolino pri Janah-u na Ziljski Bistrici. Na vspredu teh letnih občnih zborov je poročilo odbora, volitev novega načelnštva itd. Po končanem vspredu bode na obeh krajih beseda s petjem, poučljivimi in šaljivimi govori itd.

(Štirinajsta slovenska posojilnica na Koroškem) se je ustanovila ob nemški meji na Suhi pri Pliberku. Slava! Vztrajno naprej! — Dnó 21. t. m. zboruje posojilnica v Velikovecu v gostilnici g. Plešivčnika po običajnem dnevnem redu.

(Igranje s krošnjari.) Nedavno je bil krošnjar Martin Gregorič od okrajnega sodišča Neubau na Dunaju zaradi hazarne igre obsojen na 24 ur zapore, ker je v neki gostilni igral na svojo robo igro „pet pod sto“. Ta igra je po odloku sodišča prepovedana in kaznjiva. Proti tej postavi pa se pregreše tudi oni, ki s takimi krošnjari igrajo na ta način. Postava celo zahteva, da se izženó iz cesarstva, ako bi bili to inozemci. — Prepovedanih iger torej ni varno s krošnjari igrati po gostilnah.

(Izvažanje sadja.) Iz labudske doline na Koroškem se je minulo jesen izvozilo 79 vagonov sadja, t. j. vkup 790.000 kilogramov. Razven tega se je razposlalo še kacic 220.000 kilo; vsega vkup se je izvozilo torej 1.010.000 kil. sadja. Če računih kilg. sadja po 4 kr., skupilo se je 40.400 gld. izvésto lep iznesek za primeroma majhno dolino! Malone vse sadje je šlo na Nemško v Stuttgart, Göttingen, Ulm itd. Večina tega sadja porabila se je za napravljajanje mošta. —

(Trmoglavci.) Iz Celovca se nam piše: „Slovenčevim“ čitateljem je borba mej celovskim mestnim zastopom in odborom kat.-pol. društva za Slovence dobro znana. V zadnji občinski seji dnó 9. tega m. so naši občinski očetje prav slovesno vnovič sklenili, da se mora neka slovenska vloga omenjenega društva zopet vrniti z opetovanim pozivom, naj se slov. vlogi priloži nemški prevod. — Ali je odbor kat.-političnega društva v zadnjem svojem prizivu (glej „Slovenec“ števil. 20. t. l.) še premalo odločno govoril? Radovedni smo kakšna kaša bode iz te moke! O tem pa celovski mestni očetje smejo biti uverjeni, da Slovenci v borbi za narodne svoje pravice prav na noben način ne bodemo odjenjali, in naj se vsi na glave postavijo.

Telegrami.

Dunaj, 12. februarija. Danes zvečer je bilo posvetovanje načelnikov klubom in ministrov. Levičarji so zahtevali, naj ostane državni zbor zbran do 10. marca, da reši predlogo o dunajskih prometnih napravah; Poljaki in konservativci pa želé, da se prej ko mogoče snidejo deželni zbori. Sporazumeli se neso in vlada se še ni odločila.

Praga, 12. februarija. „Prager Ztg.“ na prvem mestu prosi delodajalce, naj prekrbó dela onim delavcem, ki ne morejo dobiti zaslužka.

Belgrad, 12. februarija. Predsednik skupščine, Katić, ki je včeraj glasoval proti vladi, je odstopil ter se z nekaterimi tovariši ločil od radikalnega kluba.

London, 12. februarija. Iz Brazilije se poročá, da se vstaja vedno bolj širi in je bilo že več krvavih bojev.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomerna v min	toplomera po Celziju			
12	7. u. zjut.	740.4	-9.6	sl. svzh.	del. jasno	0.00
	2. u. pop.	737.8	2.8	sl. zap.	"	
	9. u. zveč.	735.5	-2.2	"	oblačno	
Srednja temperatura -3.0°, za 1.0° pod normalom.						

Tržne cene v Ljubljani

dne 13. februarija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšeniča lktl.	8	75	Špeh povojen, kgr.	—	62
Rež,	6	80	Surovo maslo,	—	68
Ječmen,	4	39	Jajca, jedno	—	2
Oves,	3	9	Mleko, liter	—	8
Ajda,	6	46	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	5	15	Telečeje	—	58
Koruza,	5	10	Svinjsko	—	48
Krompir,	2	50	Koštrunovo	—	42
Leča,	12	—	Pikanee	—	60
Grah,	11	—	Golob	—	22
Fižol,	9	—	Seno, 100 kgr.	1	87
Maslo,	kgr.	—	Slama,	—	2
Mast,	—	64	Drva trda, 4 mtr.	7	—
Špeh svež,	—	50	„ mehka, „	5	—

Zahvala.

Najglobokejše žalosti polni zaradi izgube našega ljubljenga očeta in svaka, gospoda

Petra Budnar-ja

c. kr. poštnega oficijala,

izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu in za mnoge darovane prekrasne vence, zlasti se zahvalujemo gospodu c. kr. višjemu poštnemu upravitelju, službe prostim c. kr. poštnim uradnikom in c. kr. poštnim slugam za mnogoštevilno spremstvo pokojnika k poslednjemu počitku.

LJUBLJANA, dnó 13. februarija 1892.

102 1

Žalujoči ostali.

Službo išče

28 let star mladenič, lepega vedenja z dobrim spričevalom. Najrajši v mestu, sposoben je za vsako delo. Več pové uredništvo tega lista. 92 3-3

Kovertes s firmo

priporočá

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Zahvala.

Podpisani zahvaljujem se tem potom najtopleje za čast, ki jo mi je prostovoljna požarna bramba vipavska skazala s tem, da me je v svoji seji dne 24. januarja t. l. izvolila častnim članom, in da mi je tudi pri izročitvi častne diplome dne 6. februarja t. l. bakljado napravila.

Obetam, da bodem tudi v prihodnje — kakor doslej — naklonjenost svojo do društva ohranil, ter je podpiral tudi nadalje po svojih močeh.

Vi p a v a, dne 12. februarja 1892.

99—1

Ivan Može.

Prodá se:

Lepo posestvo na Gorenjskem v najkrajšem kraju med Begunjsico in Plovcem, ne daleč od železniške postaje Lesce-Bled, obstoječe iz 1 hiše z nadstropjem, gospodarskim poslopjem, velikim vrom s sadjem zasajenim in delavnico (strojarnico); potem kakih 300 stopinj oddaljeni mlin z vodno močjo, travnikom, poljem in gozdom z debelimi smrekami; posestvo prodá se tudi kosoma in so prostori jako ugodni za grajenje vil;

hiša s senožetjo veliko 2 orali, na kateri se nakosi do 100 stotov dobre mrve, s 100 orehovi in drugimi sadnimi drevesi zaraščeno v kokerskem predmestju v Kranju na Celovški cesti, z lepim razgledom, za kako lesno obrt posebno pripravno; **več hiš v mestu** na prav obiskanih ulicah tudi z vrtom.

Stanovanja lepa in večja še iščejo.

Pisarna za posredovanje pri zasebnih opravilih

A. Kališ-a 100 2—1

na Prešernovem trgu šte. 3.

Priznana najcenejša prodaja dobrih in trajnih

šivalnih strojev.

Največja izber najboljših tu- in inozemskih izdelkov, starih po 8 gld. in dražje, novih pa po 25 gld. in dražje. — Vestna in realna potreba je moje načelo. — Ustanovljeno 1866.

Jurij Herbst, mehanik. Dunaj, VI., Marchettigasse 18.

Ivan Kregar,

pasarsko
in
izdelovatelj
cerkvenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta 3,
(zraven gostilne
pri zvezdic).

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in star. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno pasarsko delavnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih cerkveno orodje, kot: monštrance, ciborije, kelihe, tabernakelje, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posebeje in pozlatuje v ognji tudi strelovodne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštnine prosto. 1592 (52—6)

Cognac

naravnost s Francoskega pripeljan, najboljša, stare vrste, v steklenicah à 3 gld. in v malih steklenicah à 1 gld. 75 kr.

Piccolijeva lekarna

„Pri angelju“

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (1312) 6

47 4—1

Španska vina

španske trgovine z vinom Viñador, kot Malaga, Madeira, Shery itd.

se dobivajo v Ljubljani pri gospodu

H. L. Wenzel-nu.

Na kozarce se prodajajo vina pod znamko Viñador v kavarni „pri Slonu“ (Elefant).

Dobro je treba paziti na znamko Viñador in postavno varstveno znamko, ker le v tem slučaju se garantuje popolna pristnost in izvrstnost.

Nič več kašlja!

Staro in preizkušeno domače zdravilo so pristni

Oskarja Tietze-ja
čebulni bonboni,

ki nena- doma hitro pomagajo proti kašlju, hripavosti, zasliženju itd. Le posebna sestava mojih bonbonov je že porok za vseh. Paziti je treba natančno na ime Oskar Tietze in na „čebulno znamko“, ker so tudi posnetki, ki pa so brez vrednosti in celo škodljivi.

V zveznjih à 20 in 40 kr.

Glavna zaloga: Lekarnar F. Križan, Kromeriz. — Zaloga v Ljubljani: Lekarnar Ub. pl. Trnkóczy, lekarnar L. Grečel, dalje na Kranjskem v mnogih lekarnah, prodajalnicah itd. (1399) 20-13

ADOLF VOGL

zavod za cerkvena dela

Inomost, Tirolsko

se priporoča za napravo

(1397) 8-5

altarjev, lee, verkulumov,

kornih stolov, spovednic in klečal

v gotskem, romanskem in bizantinskem slogu.

Svetih podob

iz lesa, fino oljnato prevlečenih in pozlačenih vsaki velikosti.

Reliefne podobe, kakor 14 podob križevega pota.

Kristusovo telo

s križem in brez križa, fino oljnato prevlečenih za cerkve in hiše, misijonske in poljske križe.

Jaslic.

Oljnatih slik na platno v vsaki velikosti,

kakor podob za oltarje, bratovščine in zastave itd. itd.

Križevih potov

na platno, na olje slikanih, z okviri in brez okvirjev.

Božjih grobov.

Vedno sem pripravljen dati natančnejša pojasnila, poslati narise in fotografije s proračuni stroškov.

Občni zbor

zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev, skuharjev in žganjetočnikov

bode

v torek, 16. februarja t. l., ob 1/2 3. uri

v magistratni dvorani,

h kateremu so vsi člani zadruga vabljeni.

Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Zadružni načelnik:

Franc Ferlinz.

93 1

Št. 1163 ex 1892

Razpis lekarne.

86 3—3

Visoka c. kr. deželna vlada je z razpisom z dne 13. januarja letos št. 619, dovolila ustanovitev VI. lekarne v Ljubljani.

Vsled tega razpisuje podpisani magistrat konkurz za oddajo te lekarne s pristavkom, da je določeno ti lekarni stajališče v onem delu mesta, ki leži na vzhodni strani Cesar-Jozefovega trga, Vodnikovih ulic in Resljeve ceste.

Prošnje za podelitev te lekarne je opremiti z dokazili o zakoniti sposobnosti, o rojstvu in domovinstvu ter vložiti

do 15. marcija letos

pri podpisnem magistratu.

Prosilcem je tudi dokazati, da so zmožni slovenskega in nemškega jezika.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

4. dan februarja 1892.

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 38 24—6

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Št 1016.

Ustanove za invalide.

66 3—3

Pri maagistratu deželnega stolnega mesta Ljubljane izpraznjeni ste

dve ustanovi za invalide na Kranjskem po 31 gld. 50 kr. na leto.

Pravico do teh ustanov imajo oni, ki so vsled vojaške službe od 1848, leta naprej za delo nesposobni in uboštvo in pa lepo vedenje dokazati zamorejo.

Prošnje z dokazili o starosti, stanu, uboštvu, vedenju in pa v vojaškem službovanji vložiti je do 10. marcija l. pri podpisnem magistratu ali pa pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 18. januarja 1892.

Št. 2828.

Razglas.

101 1

Podpisani magistrat oznanja stavodolžnim mladeničem:

1. Glavni nabor za deželno stolno mesto Ljubljano vršil se bode dne 1. marca v mestni dvorani ter se bode pričel ob 8. uri dopoldne.

2. Stavljenci, odnosno tudi njihovi možki svojci, ki bodo k naboru klicani, imajo priti o pravem času in snažni na nabirališče ter imajo o pravem času prinesiti potrebne dokaze, če se oglašajo za ugodnost:

- kot kandidatje duhovskega stanu, kot posvečeni duhovniki in kot namščeni dušni pastirji (§ 31 voj. zak.);
- kot podučitelji, učitelji in učitelj-ki kandidatje (§ 32 voj. zak.);
- kot posestniki podedovanih kmetij (§ 33 voj. zak.);
- iz rodovinskih razmer (§ 34 voj. zak.);
- enoletne presentne službe (§§ 25—29 voj. zak.).

3. Stavljenci, kateri želé ugodnost po §§ 31—34 vojnega zakona in imajo tudi pravico do ugodnosti enoletne presentne službe, morejo, ako bi se jim odbila prošnja za kako prvič omenjenih ugodnosti, oglasiti se za ugodnost enoletne presentne službe pri glavnem naboru.

4. Kdor zanemari stavno dolžnost, kakor tudi spleh iz vojnega zakona izvirajoče mu dolžnosti, se ne more izgovarjati, da mu ni bil znan ta razglas ali vojni zakon.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

10. dan februarja 1892.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejenim poroštvo v Ljubljani.

Vabilo k X. rednemu občnemu zboru

„Kmetske posojilnice ljubljanske okolice“ v Ljubljani,

kateri se boe vršil dne 21. februarja 1892 ob 9. uri dopoldne v zadrugi pisarni na Marije Terezije cesti 1. — Dnevni red: 1. Nagovor ravnatelja. — 2. Poročilo blagajnika. — 3. Poročilo nadzorstvenega odbora. — 4. Volitev ravnateljskega odbora in sicer: a) ravnatelja, b) blagajnika, c) kontrolorja in d) 2 namestnikov, f) volitev 3 članov v nadzorstveni odbor. — 5. Predlogi društvenikov. **Ravnateljski odbor.**

Nadzorstvo „Kmetske posojilnice ljubljanske okolice“ je pregledalo in primerjalo letne račune za leto 1891 in naznanja, da so pregledani letni računi in bilanca razpoloženi na spregled v zadrugi pisarni, kakor to zahteva § 30., al. 4. društvenih pravil.

Nadzorstveni odbor.

Aktiva.		Bilanca za leto 1891.		Pasiva.	
	gld.	kr.		gld.	kr.
1. Gotovina v blagajni sklepom leta 1891	6681	12	1. Glavni deleži (100 à 100)	10000	—
2. Posojila in sicer:			2. Opravilni deleži: 210 à goldinarjev 5.—, 178 à gld. 1.—	1228	—
a) proti intabulaciji 91.732 gl.			3. Reservni fond glavnih deležev	6144	49
b) proti menici . . . 53.685 „			4. Posebni rezervni fond	2254	25
c) proti menici in zastavnemu pismu 20.110 „	1655	27	5. Hranilne uloge	152984	65
3. Denarji naloženi pri denarnih zavodih	8352	24	6. Kapitalizovane obresti hranilnih vlog	5679	30
4. Inventar	169	12	7. Za leto 1892 naprej plačane obresti posojil	1227	38
5. Zaostale obresti	1010	47	8. Dobiček	2224	58
6. Neoparvani prehodni znesek	270	—			
	181742	65		181742	65

Ljubljana, dne 4. februarja 1892.

Za ravnateljski odbor: Jan. Knez m. p., V. Jenko m. p., Oton Bayer m. p., A. Knez m. p., J. Verhovnik m. p. — Za nadzorstveni odbor: Ivan Rodé m. p., dr. Josip Vošnjak m. p., V. Ogorelc m. p. 91 3—2

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (1419) 10

Razprodaja

Pozor!

Gospo-

dinje

Pozor!

(29) 9

V prodajalnici
Andr. Druškoviča
v Ljubljani,
Mestni trg št. 9/10

dobiva se po najnižji ceni

najboljša modrobela posteljenjena ploščevinasta kuhinjska posoda

Tu dobiva se tudi vsakovrstno hišno in kuhinjsko orodje po najnižji ceni. S tem ponuja se p. n. gospodnjam, prečast. duhovščini, gostilničarjem, predstojništvom bolnišnic itd. najboljša prilika svojo hišno in kuhinjsko orodje po ceni spopolniti ali pa si novo omisliti.

Cele kuhinjske oprave za neveste od gld. 15.— do gld. 200.—

Vnanja naročila izvršé se takoj.

Najnižja cena!

Oblastveno dovoljenje

zavod za prilepljenje razglasov

in pisarna

za posredovanje pri zasebnih opravilih.

Podpisane naznanja, da mu je vis. c. kr. deželna vlada za Kranjsko v Ljubljani z odlokom z dne 4. januarja 1892, l. št. 15338 podelila privoljenje za napravo in oskrbovanje zavoda za prilepljenje razglasov

pisarne za posredovanje pri zasebnih opravilih

s pravicami, dajati razjasnila o nakupu in prodaji hišne oprave in glasovirjev, o vnajemodalstvu stanovanj, kupcij in prodajalnic, posredovati o nakupih in prodajah, pri najemih in zakupih kmetijskih posestev, mestnih hiš, graščin in selskih dvorcev (vil) in prosti veleislavne oblastnje, zavode, podvzetja in častito občinstvo posluževati se v vseh, bodisi prilepljenja uradnih ali zasebnih razglasov po ulicah mesta ali zasebno poslovnega posredovanja tikajočih zadevah mojega zavoda.

Z zagotovilom, da se hočem potruditi vsa mi dana naročila natančno in točno izvršiti, podpisem z odličnim spoštovanjem.

Vekoslav Kališ
Prešernov trg št. 3.

V letu 1838. v Trstu osnovana

c. kr. privileg

zavarovalna družba

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ,

katere generalnega zastopa pisarne na Dunaju

v družbini hiši, mesto, Weihburggasse št. 4, in katero v vseh deželnih glavnih mestih in znamenitejših krajih avstro-ogerske države zastopajo generalni, glavni in okrajni zastopi, zavaruje po najnižjih cenah proti požaru, poškodbam pri prevažanju in po toči, dalje človeško življenje v raznih kombinacijah in proti zgubam pri najemni vsled požara ali razpoka. (12—9)

Glavni zastopnik v Ljubljani: **IVAN PERDAN.**

Naznanilo in priporočilo.

Usojam si slavnemu p. n. občinstvu v mestih in na deželi, zlasti prečast. duhovščini javiti, da sem z dnem 1. januarja letos prevzel kupnim potom od gospé **A. Geba** pod tvrdo

J. Geba v Slonovih ulicah že mnogo let poslujoči **urarski obrt.**

Ob tej priliki priporočam se v obila naročila najraznovrstnejših ur in drugih v urarski obrt vtevaajočih se predmetov. Mnogoletno praktično delovanje v stroki urarski je dovoljni porok za točno, solidno izvršitev in nizko ceno. Vedno imam v zalogi v največji izberi zlate in srebrne žepne ure, stenske in ure budilnice, ure s stolalom itd. Tudi najrazličnejše zlate in srebrne verižice so cenjenim kupovalcem po različnih nizkih cenah na razpolago.

Dosedanji svoj urarski obrt v Trbovljah nadaljeval bodem kot šlijalo.

Velespoštovanjem **France Čuden.**

7 (10-8)

Dunajska borza.

Dne 13. februarja.		Dne 12. februarja.		Ljubljanske srečke, 20 gld.	
Papirna renta 5%, 16% davka	94 gld. 40 kr.	Ogerska zlata renta 4%	107 gld. 85 kr.	Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	22 gld. 25 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	93 " 90 "	Ogerska papirna renta 5%	102 " 55 "	Rudolfove srečke, 10 gld.	17 " — "
Zlata renta 4%, davka prosta	111 " 45 "	4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	138 " — "	Salmove srečke, 40 gld.	20 " 25 "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 70 "	5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	147 " 75 "	Windischgraezove srečke, 20 gld.	61 " — "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1043 " — "	Državne srečke l. 1864., 100 gld.	151 " 75 "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	57 " 50 "
Kred tne akcije, 160 gld.	305 " 75 "	Zastavna pisma avstr. ostr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "	Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2880	157 " — "
London, 10 funtov strl.	118 " 25 "	Zastavna pisma	109 " 40 "	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	89 " 25 "
Napoleonodor (20 fr.)	9 " 39 1/2 "	Kreditne srečke, 100 gld.	185 " 25 "	Papirni rubelj	1 " 16 "
Cesarski cekini	5 " 59 "	St. Genois srečke, 40 gld.	61 " — "	Laških lir 100	45 " 65 "
Nemških mark 100	57 " 95 "				

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvršé se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

- 4% gallške propinacijske zadolžnice.
- 4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercijonalne banke.
- 4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

45.000 goldinarjev se dobi z jedno zemljišnokreditno promeso à 1 gld. in 50 kr. kolek.

Žrebanje dne 15. februarja.